

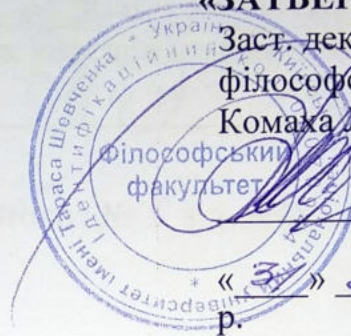
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет

Кафедра державного управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

« 3 » серпня 2020
р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

для студентів

галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Урядування у публічній сфері
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2020/2021</u>
Семестр	V
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: доктор наук з державного управління, професор Ситник Григорій Петрович;
кандидат політичних наук Миколюк Андрій Васильович

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

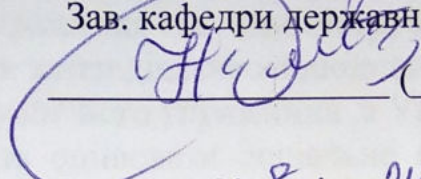

Розробники: Ситник Григорій Петрович, доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри державного управління

Затверджено

« 24 » серпня 2020 р.

Зав. кафедри державного управління

 (Неліпа Д.В.)

Протокол № 8 від «24» серпня 2020 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «^{31.08}» 2020 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Маслікова І.І.)

« 31 » серпня 2020 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни –забезпечення студентів систематизованими знаннями щодо інституційних засад формування системи національної безпеки, які дозволять їм розв'язувати складні спеціалізовані завдання щодо адекватного реагування на загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції в сучасних умовах державотворення.

2.Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення дисципліни студенти мають **знати:** методологічні основи та функціональні особливості публічного управління та адміністрування; місію вказаного управління в контексті забезпечення безпеки життєдіяльності людини (індивіда), суспільства та інститутів держави; тенденції еволюції публічного управління в Україні.

2.Вміти: виявляти фактори, які дозволяють оцінювати соціальне явище, яке позначають концептом "національна безпека" при прийнятті управлінських рішень; застосовувати основні категорії, поняття (терміни) при аналізі комплексної проблеми забезпечення національної безпеки; інтерпретувати управлінські ситуації у контексті забезпечення безпеки людини (індивіда), суспільства та держави.

3.Володіти елементарними навичками: системного аналізу при дослідженні національної безпеки; прогнозування тенденцій щодо забезпечення безпеки людини, суспільства та держави в сучасних умовах державотворення; пошуку з використанням інформаційних технологій необхідної інформації (у тому числі в іншомовних джерелах) та її критичного осмислення при вирішенні управлінських завдань щодо реалізації національних інтересів.

3.Анотація навчальної дисципліни: дисципліна *«Інституційні засади формування системи національної безпеки»* знайомить студентів з концептуальними засадами формування системи національної безпеки, а саме: об'єктивно-суб'єктивним характером феномену “небезпека”, її джерелами та формами прояву; рефлексивністю природи “безпеки”, її онтологічним, гносеологічним і аксіологічним аспектами; еволюцією уявлень про сутність безпеки як суспільно-політичного явища; рефлексією цінностей соціальних об'єктів у контексті їх безпечного розвитку; онтологічно-гносеологічним контекстом формування механізмів забезпечення безпеки соціальних систем; сутністю та підходами щодо класифікації та побудови ієрархії національних інтересів; підходами щодо з'ясування змісту поняття “національна безпека” та її визначенню у нормативно-правових документах; видами та складовими національної безпеки. Детальна увага приділяється системі національної безпеки та передумовам її ефективності, а саме: поняттям “загроза”, “виклик” та “ризик” у контексті формуванні вказаної системи її складовим та “пороговим” величинам (параметрам); балансу інтересів людини, суспільства та держави як пріоритету системи національної безпеки; визначенню плану дій суб'єктів системи національної безпеки адекватного рівню загроз та ситуаційним центрам, як елементам аналітичного забезпечення вказаної системи; функціям та предмету цивільного контролю у сфері національної безпеки.

4.Завдання (навчальні цілі) – надати студентам систему знань про інституційні засади національної безпеки як передумови формування у них вмінь і навичок, необхідних для здійснення заходів щодо забезпечення безпеки життєдіяльності людини (індивіда), суспільства та держави через діяльність державних службовців та надання громадянам публічних послуг, а також розробки та здійснення в межах своєї професійної компетенції науково обґрунтованих заходів для адекватного реагування на виклики і загрози національним інтересам України в сучасних умовах державотворення.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ФК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

ФК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

ФК8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

ФК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	знати:			
1.1	Об'єктивно-суб'єктивний характер феномену “небезпеки”, її джерела, та форми прояву	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	4
1.2	Рефлексивність природи “безпеки” та її онтологічний, гносеологічний і аксіологічний аспект	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	4
1.3	Еволюцію уявлень про безпеку як суспільно-політичного явища та сутність національних інтересів, підходи щодо їх класифікації та побудови ієрархії	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	5
1.4	Підходи щодо з'ясування змісту поняття “національна безпека” як соціального явища, її види, складові та визначення у нормативно-правових документах	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	5
1.5	Сутність понять “загроза”, “виклик” та “ризик” у контексті формуванні системи національної безпеки	Лекція, семінар, самостійна	Усні доповіді, дискусії, презентація	5

		робота	самостійного дослідження, залік	
1.6	Рефлексію цінностей соціальних об'єктів у контексті їх безпечного розвитку	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	4
1.7	Структуру системи національної безпеки та її "порогові" величини (параметри)	Лекції, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	5
1.8	Онтологічно-гносеологічний контекст формування механізмів забезпечення безпеки соціальних систем	Лекції, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	5
1.9	Функції та предмет цивільного контролю у сфері національної безпеки	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	3
	ВМІТИ:			
2.1	Використовувати у свої діяльності еволюцію уявлень про сутність безпеки та підходи щодо її наукового вивчення	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	4
2.2	Застосовувати понятійний апарат теорії національної безпеки при розробці управлінських рішень	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	5
2.3	Використовувати принципи, закони, закономірності із теорії національної безпеки в управлінській діяльності	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	5
2.4	Здійснювати аналіз системи національних інтересів у контексті умов формування та захисту національних цінностей України	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	5
2.5	Готувати пропозиції щодо плану дій суб'єктів системи національній безпеці адекватного рівню загроз національним інтересам	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	5
2.6	Розробляти та здійснювати заходи щодо підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпеченні діяльності суб'єктів системи національній безпеці	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	6

			дослідження, залік	
2.7	Приймати участь у здійсненні цивільного контролю за сектором безпеки і оборони	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	4
2.8	Обґрунтовувати в межах своєї професійної компетенції пропозиції щодо пошуку балансу інтересів людини, суспільства та держави у контексті забезпечення національної безпеки	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	6
	комунікація:			
3.1	Використовувати інформаційні інтернет-ресурси у тому числі іноземні джерела при проведенні самостійних досліджень та презентації їх результатів у вигляді доповідей, повідомлень, презентацій тощо	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	3
3.2	Вести в межах своєї професійної компетенції полеміку стосовно питань підвищення ефективності управлінських рішень щодо забезпечення національної безпеки	Семінари, самостійна робота	Дискусії	4
3.3	Презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, презентацій тощо	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	3
	автономність та відповідальність:			
4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу щодо інституційних засад формування системи національної безпеки, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	3
4.2	Вирішувати самостійно комплексні завдання, пов'язанні із забезпеченням національної безпеки та реалізацією національних інтересів в межах своєї професійної компетенції	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	3
4.3	Нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість при проведенні досліджень інституційних засад формування системи національної безпеки	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни												
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	2.1.	2.2	2.3	
ПРН1. Використовувати базові знання з	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	

історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.													
ПРН2. Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою										+	+	+	
ПРН4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування	+	+	+	+	+	+				+	+	+	
ПРН 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування		+		+						+	+	+	
ПРН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.	+	+	+	+	+	+						+	+
ПРН 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.	+	+		+	+	+							+
ПРН13. Використо-										+	+	+	

увати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку														
ПРН 14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		
ПРН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності				+	+		+	+	+	+	+	+		

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (продовження)

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни													
	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9	2.10	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	
ПРН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства	+			+	+	+	+	+	+		+		+	
ПРН2. Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	
ПРН4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування	+	+	+	+		+	+		+				+	
ПРН 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування	+		+		+	+	+		+					
ПРН 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у	+	+			+		+		+				+	

сфері публічного управління та адміністрування														
ПРН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень		+	+			+	+		+	+	+	+		
ПРН 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
ПРН 12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.			+		+	+			+	+		+	+	
ПРН 13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку		+				+	+			+	+	+		
ПРН 14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов		+		+		+						+	+	
ПРН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності			+			+	+	+	+	+	+	+		

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання 1.1 – 1.9**), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння 2.1-2.8**); (**комунікація 3.1-3.3**);

(автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах: РН 1.1-1.9; 2.1-2.8; 3.1-3.3; 4.1-4.3 – 25 / 42 балів.

2. Індивідуальна самостійна робота (есе) присвячена питанням щодо концептуальних засад формування системи національної безпеки: РН 1.1-1.8; 2.1-2.4; 3.1-3.3; 4.1-4.3 – 13 / 22 балів.

3. Індивідуальна самостійна робота (реферат) щодо структури, завдань та передумов ефективності системи національної безпеки: РН 1.5-1.9; 2.5-2.8; 3.1-3.3; 4.1-4.3 – 10 / 16 балів.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу змістовних частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) індивідуальну самостійну роботу присвячену дослідженню місця та ролі політичної влади в публічному управлінні, 3) індивідуальну самостійну роботу присвячену дослідженню нормативно-правового забезпечення публічного управління та адміністрування. Всі види робіт в семестрі мають в підсумку в: максимальному вимірі – 80 балів; мінімальному вимірі – 48 балів.

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням балів отриманих за підсумками заліку (усного або письмового).

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та кількості балів отриманих при проведенні заліку (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Залік	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2. Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	До тем: 1-14 протягом семестру, згідно з графіком навчальних занять. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«1,8» x 14 = 25	«3» x 14 = 42
Самостійна індивідуальна робота (есе)	До тем 1-8: Підготовка та презентація дослідження щодо концептуальних засад формування	«13» x 1 = 13	«22» x 1 = 22

	системи національної безпеки (Додаток самостійної роботи студента)		
Самостійна індивідуальна робота (реферат)	До тем 9-14: Підготовка та презентація дослідження щодо структури, завдань та передумов ефективності системи національної безпеки (Додаток самостійної роботи студента)	«10» x 1 = 10	«16» x 1 = 16

Критерії оцінювання:

1.Аудиторна робота:

Усна відповідь:

2 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

1,5 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

1,2 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

менше 1,2 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

Доповнення / участь в дискусіях:

1 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

0,5 бали – доповнення змістовне

менше 0,5 балів – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

2.Індивідуальна самостійна робота (есе) присвячена питанням щодо концептуальних засад формування системи національної безпеки:

22-20 балів студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження;

19-17 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

16-13 балів - в цілому володіє матеріалом, але фрагментарно та поверхово його презентує, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань. Робота містить суттєві помилки;

12-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

3.Індивідуальна самостійна робота (реферат) щодо структури, завдань та передумов ефективності системи національної безпеки:

16-14 балів студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно

інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження;

13-12 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

11-9 балів - в цілому володіє матеріалом, але фрагментарно та поверхово його презентує, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань. Робота містить суттєві помилки;

8-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

4. Підсумкове опитування (усне або письмове):

У разі письмового опитування студенти обирають білет у якому містяться два питання, відповідь на кожне з яких оцінюється таким чином:

10-9 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи;

8-7 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності;

6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань;

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх трьох частин та виконання самостійних робіт.

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	Семі- нари	Самостій- на робота
<i>Змістовна частина 1. Концептуальні засади формування системи національної безпеки</i>				
1	Тема 1. Об'єктивно-суб'єктивний характер феномену “небезпека”, її джерел та форм прояву	2	2	3
2	Тема 2. Рефлексивність природи “безпеки” та її онтологічний, гносеологічний і аксіологічний аспект	2	2	3
3	Тема 3. Еволюція уявлень про сутність безпеки як суспільно-політичного явища	2	2	3
4	Тема 4. Рефлексія цінностей соціальних об'єктів у контексті їх безпечного розвитку	2	2	3
5	Тема 5. Онтологічно-гносеологічний контекст формування механізмів забезпечення безпеки соціальних систем	2	2	3
6	Тема 6. Сутність, класифікація та ієрархія національних інтересів	2	2	3
7	Тема 7. Підходи щодо з'ясування змісту поняття “національна безпека” та її визначення у нормативно-правових документах	2	2	3
8	Тема 8. Національна безпека як соціальне явище, її види та складові	2	2	3
	<i>Індивідуальна самостійна робота (есе)</i>			8
<i>Змістовна частина 2. Система національної безпеки та передумови її ефективності</i>				
9	Тема 9. Поняття “загроза”, “виклик” та “ризик” у контексті формуванні системи національної безпеки	2	2	3
10	Тема 10. Поняття “система національної безпеки”, її складові та “порогові” величини (параметри)	2	2	3
11	Тема 11. Баланс інтересів людини, суспільства та держави як пріоритет системи національної безпеки	2	2	3
12	Тема 12. Визначення плану дій системи національній безпеці адекватного рівню загроз	2	2	3
13	Тема 13. Ситуаційні центри, як елементи аналітичного забезпечення системи національної безпеки	2	2	3
14	Тема 14. Функції та предмет цивільного контролю у сфері національної безпеки	2	2	3
	<i>Індивідуальна самостійна робота (реферат)</i>			8
	<i>Залік (усне або письмове опитування)</i>	2		6
	ВСЬОГО	28	28	64

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекцій – **28 год.**

Семінари – **28 год.**

Самостійна робота – **64 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (Базова):

1. Ситник Г.П., Орел М.Г. Публічне управління у сфері національної безпеки: підручник / за заг.ред. Г.П.Ситника. - Київ: Видавець Кравченко Я.О. – 2020. - 360 с.
2. Публічне управління та адміністрування у сфері національної безпеки: (системні, політичні та економічні аспекти): словник-довідник / С.П.Завгородня, М.Г.Орел, Г.П.Ситник [уклад.] / за заг.ред. Д.В.Неліпи, Є.О.Романенка, Г.П.Ситника, Київ: Видавець Кравченко Я.О. – 2020. - 380 с.
3. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. – Львів : Сполом, 2020. – 418 с.
4. Глобальна та національна безпека: підручник / авт.кол.: В.І.Абрамов, Г.П.Ситник, В.Ф.Смолянук та інш.; за заг.ред. Г.П.Ситника. – Київ; НАДУ, 2016.- 784 с.
5. Методика оцінювання ефективності державного механізму реагування на загрози національним інтересам України: монографія / Г.П.Ситник, В. І. Абрамов, В. А. Мандрагеля та ін. ; за заг. ред. Г. П. Ситника та Л. М. Шипілової – К.: НАДУ, 2016. – 190 с.
6. Орел М. Г. Теоретичні основи державного управління у сфері політичної безпеки: монографія. – Київ: Поліграф Плюс “Ц-СІ”, 2019.– 320 с.
7. Сектор безпеки і оборони України: теорія, стратегія, практика: монографія / Ф.В.Саганюк, О.В.Устименко, М.М.Лобко та ін. –К.: Академпрес, 2017.– 182 с.
8. Геополітичний аналіз та прогнозування : навч. посіб. / авт. кол. : Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянук, М. М. Шевченко ; за заг. ред. Г. П. Ситника. – К. : НАДУ.- 2014.-210с.
9. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підручник. К.:НАДУ, 2012. – 344 с.
10. Государственное управление в сфере национальной безопасности: словарь-справочник / состав.: Г.П.Сытник, В.И.Абрамов, В.Ф. Смолянук и др.; под общ. редакцией Г.П.Сытника. – К.:НАДУ, 2012.-496 с.
11. Шляхи удосконалення системи державного управління забезпеченням національної безпеки України: монографія / Г.П.Ситник, В.І.Абрамов М.М.Шевченко та ін.; за ред.Г.П.Ситника, В.І.Абрамова, М.М.Шевченка. – К.:МАЙСТЕР КНИГ, 2012. –536 с.
12. Богданович В.Ю. Теоретичні основи, методи й технології забезпечення національної безпеки України: монографія /В.Ю.Богданович,І.Ю.Свіда, Є.Д.Скуліш; за заг.ред.Є.Д.Скуліша. – К.: Наук.вид.відділ НАСБ України, 2012. – 548 с.
13. Ситник Г.П. Національна безпека України: теорія і практика : підручник/ Г. П. Ситник, В. М. Олуйко, М. П. Вавринчук ; за заг. ред. Г. П. Ситника. - Хмельницький ; К. : Вид-во "Кондор", 2007. - 616 с.
14. Горбулін В.П. Засади національної безпеки України: підручник / Горбулін В.П., Качинський А.Б. – К.: Інтертехнологія, 2009. – 272 с.

Додаткова:

15. Сіцінська М.В. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони України: монографія / М.В.Сіцінська. – К.: НАДУ, 2014. – 364 с.
16. Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки. Монографія / В.П.Горбулін, А.Б.Качинський. – К.: НІСД, 2010. 288 с.
17. Семенченко А.І. Методологія стратегічного планування у сфері національної безпеки України: Монографія / А.І. Семенченко. – К. : НАДУ, 2008. – 429 с.
18. Теоретико-методологічні засади забезпечення національної безпеки у її визначальних сферах: монографія / Ю.В.Богданович Ю.В., А.І.Семенченко та ін. . – К.: НАДУ, 2007. – 430 с.

19. Качинський А.Б. Засади системного аналізу безпеки складних систем: монографія / За заг. ред. В.П. Горбуліна. – К.: ДП “НВЦ “Євроатлантикінформ”, 2006. – 116 с.
20. Прохожаев А.А. Теория развития и безопасность человека и общества / А.А. Прохожаев. М.: Ин-октаво, 2006. – 288 с.
21. Маньков В.Д. Безопасность общества и человека в современном мире / В.Д. Маньков. СПб.: Политехника, 2005. – 551 с.
22. Ситник Г. Державне управління національною безпекою України : монографія / Г. Ситник - К. : Вид-во НАДУ, 2004. – 408 с.
23. Качинський А.Б. Безпека, загрози та ризик / А.Б. Качинський. – К.: ПНБ РНБО; НА СБ України, 2004. – 472 с.
24. Возжеников А.В. Общая теория национальной безопасности: Учебн. / А.В. Возжеников, Н.В. Кривельская, И.К. Макаренко и др.; под общ. ред. А.А. Прохожаева. – М.: Изд-во РАГС, 2002. – 320 с.
25. Новицький Г.В. Теоретико-правові основи забезпечення національної безпеки України: монографія. / Г.В. Новицький. – К.: Інтертехнологія, 2008
26. Полтораков О.Ю. Безпека держави та безпека суспільства: специфіка політичного взаємовпливу в національному та європейському контекстах. монографія. / О.П. Полтораков. – К.: Видавництво «LAT & K», 2009. – 300 с.
27. Храбан І.А. Система європейської безпеки і напрями воєнно-політичної інтеграції України до її структур: монографія / І.А. Храбан. – К.: Вид-во «Варта», 2005. – 544 с.
28. Перепилиця Г.М. Генезис конфліктів на посткомуністичному просторі Європи: монографія / Г.М. Перепилиця. – К.: Стилос. – ПЦ «Фоліант», 2003. – 250 с.
29. Організаційно-правові основи стратегії національної безпеки й воєнної безпеки України: практичні аспекти державного управління / М.І. Шпура, І.В. Романов, Ф.В. Саганюк та ін. – К.: ННДЦ ОТ і ВБ України, 2006. – 238 с.
30. Чупрій Л.В. Політика національної безпеки Української держави в гуманітарній сфері: монографія / Л.В. Чупрій. – К.: ПП «Містер Принт», 2015. – 508 с.
31. Державне управління сектором безпеки і оборони України: теорія, практика, стратегія: монографія / І.В. Романов, Ф.В. Саганюк, В.М. Воробйов та ін. – К.: ННДЦ ОТ і ВБ України, 2007. – 218 с.
32. Данільян О. Г. Національна безпека України: структура та напрямки реалізації: монографія / О. Г. Данільян, О. П. Дзьобань, М. І. Панов. — Харків: Фоліо, 2002. — 285 с.